

Kääpälän koulun alkutaival osa 4

Omat koulumuistoni

Aloitin alakoulun 28.8.1946. Ensimmäisestä koulupäivästä on kirkas muisto. Keittiön ikkunan ääressä odotan isää kotiin. Kun näen pyörän kaartavan esiin mutkasta, juoksen vastaan ja jo kaukaa huudan: "Isä, isä, mie osaan jo A:n!" Ajatella, ettei ollut eka päivä mennyt hukkaan! Siitä onnistumisesta johtui varmaan se, että tykkäsin käydä koulua ja oppia kaiken hyvin.

Kuljin koulumatkan, noin seitsemän kilometriä, Kääpälän (entisen Luukosken) myllyn takaa yhdessä **Auloksen** ja **Oivan** kanssa. Muutamia vuotta myöhemmin **Pallas-kallion** veljeksistä nuorin, **Aimo**, liittyi porukkaan. Syksyin, kevään käveltiin, koska pyörää ei ollut ennen kuin 1950-luvun alussa.

Syysmyöhällä äiti usein saattoi lyhdyn kanssa Porttimäelle, koulumatkan puoliväliin, kunnes päivä alkoi vähän valjeta. Talvella hiihdettiin.

Jos myllyyn ei ollut tullut aamuarhain myllymiestä hevosineen, niin tuisuuden jälkeen ei ollut mitään jälkiä. Yhdessä ponnisteltiin. Kovimmilla pakkasilla sain yöpyä kylässä **Helmi** ja **Toivo Vajjan** luona, ja **Selma** ja **Otto Hentun** kodissa koulun vieressä.

Opettaja

Ensimmäisellä luokalla opettajana oli **Sirkka Kettunen** Lappeenrannasta. Enemmän kuin opetukseltaan muistan hänet hyvistä hevospirustuksistaan. Kevätlukukaudella hänestä tuli avioliiton myötä Sirkka **Saarikivi**. Kirjoitimme hänelle hänen pyynnöstään kirjeen muistoksi – varmaan tikukirjaimin – kun kevätlukukauden 1947 jälkeen hän siirtyi muualle.

Syksyllä 1947 koulussa oli 35 oppilasta: poikia 16 ja tyttöjä 19.

Yläluokkalaisia oli 19, alaluokkalaisia kymmenen ja "jatkopätkiä" eli kahdeksaluokkalaisia kuusi.

Alaluokkien opettajaksi oli valittu **Linda Seppänen** Lappeenrannasta. Hän opetti alaluokassa rinnakkaisluokkina ensimmäisen ja toisen luokan oppilaita.

Yläluokassa opiskelivat luokat kolmannesta seitsemänteen myös rinnakkaisluokkina johtavan opettajan **Juho Mäkelän** johdolla. Hän opetti kahdeksatta luokkaa, eli "jatkopätkiä" yhteensä sata tuntia, varsinaisen koulupäivän jälkeen. Tyttöillä oli sata tuntia kotitaloutta, jota opittiin Tuohikotin koulussa. Oliko pojilla jotakin vastaavaa? Sitä en muista.

Pulpetit olivat kahdenistuttavia, tehty varmaan Sortavalan pulpetitehtaalla. Viitatessa käsi taivutettiin kyynärtaipeesta suoraan ylös, ei olkavarresta asti kuroteltu opettajaa kohti. Vastatessa nousiin pulpetin viereen ja seisottiin suorassa.

Kuri ja järjestys oli hyvä. Koulu oli turvallinen paikka, eikä kiusaamista ollut. Koulukeittola toimi, ja kaikki saivat keittoruuan. Voileivät ja maito tuotiin kotoa. Ruokailu tapahtui pulpettikannen päällä, eli erillistä ruokailutilaa ei ollut.

Terveys

Terveysisar **Irma Niinivara** Hevosojalta rokotti, mittasi ja punnitsi meidät. Lääkäri **Aulis Sorsimo** tarkasti oppilaat kerran vuodessa. Hammashoitoa ei vielä ollut.

Edelleen 1940-luvulla lapset saivat vaateavustusta, etenkin jalkineita. 5.7.1948 kahdeksasta hakijasta valittiin **Hilda Mäkelä** alakoulun opettajaksi. Hän oli jo aiemmin opettanut tytöille käsitöitä, mutta toiminut muutoin alakoulun opettajana Tuohikotissa.



Kevätjuhla vuonna 1954. Eturivissä vasemmalla juuri päästötodistuksensa saanut Raili Mauno, hänen vieressään Sinikka Kauppila, Kaisa Savenius ja Irma Hautahuhta. Takarivissä Antti Inkeröinen, Aulis Pallaskallio ja johtava opettaja Juho Mäkelä.

Hilda oli Juhon vaimo.

13.6.1948 **Nestor Laurila** antoi rahalahjoituksen koululle käytettäväksi kristillisen kerhotoiminnan hyväksi. Samansuuruisen summan hän oli antanut jo edellisvuonna.

2.11.1948 Nestor Laurila kuoli. Muistan, kun me koululapset lauloimme Alatalon aitan edessä rinteessä, kun arkku kannettiin autoon hautajaispäivänä 10.11.1948. Opettaja Mäkelä painotti puheessaan Nestor Laurilan suurta merkitystä ja hänen Kääpälän koulun hyväksi tekemänsä työtä.

Urheilu ja kulttuuri

Urheilutunneilla syksyisin ja keväisin pelattiin pesä- ja jalkapalloa. Kerran syksyissä käytiin Vekaranjärven uimassa.

Talvella hiihdettiin ja laskettiin mäkeä Lipiälään menevän tien varrella olevilta harjuilta. Lipiälän puolelle oli rakennettu puinen hyyrymäki, josta vain isoimmat pojat saivat hypätä opettajan luvalla. Hiihtokilpailuja pidimme keskenämme, ja lisäksi osallistuimme Valkealan koulujen välisiin kilpailuihin.

Alaluokassa olleet puolapuut, katosta roikkuvat paksut manillaköydet ja leuanvetotanko kehittivät lihasvoimaa ja tasapainoa.

Osallistuttiin ahkerasti kirjoitus-, piirustus- ja yksinlaulukilpailuihin opettajan innostamana, ja niistä tuli tulostakin koulun oppilaille.

Koululla toimi myös kirjasto. Kirjoja säilytettiin puukaapeissa yläluokassa. Lainauserät olivat noin 300–400 lainausta vuodessa.

Koulun juhlat

Juhlaa olivat joulujuhlat, äitienpäiväjuhlat ja koulun päättäjäis-tilaisuudet. Niihin valmisteltiin oppilaitten esittämää ohjelmaa opettajan johdolla. Oli näytelmiä, yksin- ja kaksinlaulua, runonlausuntaa ja yhteislaulua, jota opettaja säesti harmoonilla. Joulujuhlan *Enkeli taivaan* ja kevätjuhlan *Suvi-virsi* tuntuivat juhlavilta yhdessä laulettuina.

Tuli viimeinen kevät 1954 ja päästötodistus. Koulun ovi sulkeutui kohdaltani. Opi oli saatu ja "selkään siivet", jotka yhä kantavat.

• Raili Mauno, Kääpälän koulun oppilas v. 1946–1954

Valkealan Yrittäjien kirjoituskilpailun satoa

Unelmia

Rouva kulki joka päivä sen saman paikan ohitse. Tyhjä liiketila kävelykadulla, ollut pimeänä vuodesta toiseen. Kaksi mahtavaa yritystä jättää sen varjoihinsa ja pieni tila näyttää perin surkealta. Kulkiesaan sen ohi päivästä toiseen, alkaa ajatus muodostua hänen pänsisällään.

Hölmöhän se ajatus on, pelkkää riskiä, hukkaan heitettyä rahaa ja aikaa. Toisaalta Rouva todella halusi nähdä joka päivä kotoisan pie-

nen kahvilan juuri siinä kohtaa. Hän ei haluaisi vain kulkea sen ohitse, vaan haluaisi astua sisään lämpöön, valoon ja huumavaan kahvin tuoksuun.

Aika kuluu eikä pientä Rouvaa näykään enää päivittäin, oudon harvoin itse asiassa. Sitten tuleekin miehiä, paljon miehiä, kaikilla samanlaiset vaatteet ja monia välineitä mukanaan. Ne vapauttavat pienen surkean tilan sen vanhasta rapistuvasta ulkomuodosta ja tuo-

vat jälleen esiin sen nuoruuden. Sisätiloissa tapahtuu sama operaatio ja ei aikaakaan, kun tila näyttää hyvin riisutulta.

Viikko kului miesten työskentelyssä, ne poistivat vanhan ja korjasivat tilan tälle vuosituhannelle. Ne miehet lähtivät ja vihdoinkin palasi Rouva, mutta ei yksin. Mukanaan hänellä oli kaksi naista ja mies. Heillä ei ollut riuskoja välineitä kuten edellisellä porukalla vaan kantoivatkin mukanaan monia paksuja kansioita. Rouva käveli heidän kanssaan ulkona ja sisällä, sisällä ja taas ulkona. Kansioita

avattiin ja suljettiin, nyökytyksiä ja käsien heiluttelua.

Nyt ei mennyt viikkoa vaan kului päivä ja kului toinen. Ne miehet tulivat taas, samoine järeine työkaluineen, samoine työasui-neen. Pientä tilaa ei purettu eikä korjattu, sitä kutiteltiin siveltimellä, käärittiin kalliisiin kankaisiin, tuotiin sen suojaan loisteliaita huonekaluja. Viimeisenä päivänään miehet asensivat valot, joiden säteet kimpoilivat tilassa loistaen ikkunoista kävelykadulle saakka. Vuokratut naiset siivosivat miesten jäljet ja lähtivät.

Rouva tuli jälleen, mukanaan viiden ystävän joukkio. He kiertelivät tilaa, vaihtoivat esineiden paikkaa rahtusen ja lopulta risti-vät pienen tilan poikasekseen, ottivat sen siipensä suojiin. Ulkona ilta hämärtyi ja ulos kiiri lasien ki-lahdus, kun ystävykset sitoivat tu-levaisuuden samppanjalla.

Jokaisella on unelmia yrityksen perustamisesta ja yksityisyrittäjyydestä ja monet pelkäävät toteuttaa niitä. Uskalla yrittää, ystäväsi ovat tukenasi.

Henrika Hannola 08A